

Vychází 1., 10., 20., každého měsíce o 10. hod. Expedicí se nachází v obchodnictví musikalii u „Beethovena“ u Roberta Veita v Nových alejích č. 116. Kdo všechna čtyry čtvrtletí odebere, obdrží praemii.

DALIBOR.

Předplácí se: čtvrtl. 1 zl. půll. 2 zl., celor. 4 zl. rak. č. S poštou: čtvrtl. 1 zl. 15 kr., půll. 2 zl. 30 kr., celor. 4 zl. 60 kr. rak. čísla. Pro státy německé: půlletně 1 tol. 10 nov. gr., celoročně 2 tol. 20 nov. gr.

Hudební časopis s měsíční notovou přílohou a s roční praemií.

Odpovědný redaktor:

Emanuel Meliš.

20. října.

Nakladatel:

Robert Veit.

Noční ticho.

Na rybníce nepohnutém
dlí měsíce tichá tvář,
v zelenavý rákos vplítá
bledé věnce jeho zář.

Na pahorku srnky stojí,
v tichou noci zírají,
ptactvo lesní v hnízdách teplých
sen slavičí zpívají.

V pláči skláním svoje zraky,
vše v zapomenutí hyne,
jen památka lásky dávné
duší mou se tiše vine.

Dle Lenaua od H.

P í s e ň.

Aj, odpusť mi slavičku malý,
že vždy jen pod tvým stromem sním,
a zpěv mé lásky neustálý
zaznívá laděn zpěvem tvým.

Tvé hrdlo sladkou píseň umí —
ty víš, proč poupě k růži lne,
co list ku listku libě šumí,
co vlnka šepce vlnce své.

To vše, když tady budu dlívat,
mi zjevíš jistě v krátký čas,
pak milenci to budu zpívat
a sladčej' zniť můj bude hlas.

Antonie Körschnerova.

Z cestopisu rakouského virtuosa.*)

Přeložil Vítězslav Guth.

Z Tahiti, 12. října 1854.

Žádný koncertista na světě nehrál snad ještě před tak podivným obecenstvem, jako ono bylo, které se k mému koncertu dne 6. října shromáždilo.

Místnost, která měla představovati koncertní sál, sloužila dříve za modlárnu tuzemců, později zde na rozkaz královny nepraví bohové byli upáleni, ještě později odsoudil francouzský vojenský soud odbojné Indiany k smrti, — a nyní stojí na tomtéž místě virtuos v černém fraku, hledě houslemi a šmyčcem oněm samorostlým dítkám přírody nějakého ponětí podati o té moderní evropské vzdělanosti, před jejímž seznámením dobrotivá prozřetelnost je až posud zachrániti ráčila. V pravo obklíčen tropickými bylinami seděl vladař se svou chotí a několik důstojníky v jasně trpylicích se uniformách. V levo nacházelo se místo pro bosonohou královnu, sestávající ze slaměných rohoží, jež pestrými bavlněnými látkami obvěšeny byly, a ostatní část sálu byla naplněna zvláštními pastavami tuzemců, jejichž sluch jsa posud ještě zdrav a neporušen toliko pro zpěv slavičí blouznil.

Vystoupiv poklonil jsem se před bosým obecenstvem a počal svůj koncert. Arcif že to dobu trvalo, než toto obecenstvo pochopilo, že se v koncertech jen poslouchati má, což větší díl z nich věděti se nezdál, neboť štěbetali tak hlasitě, že jsem často vytržen několikráte z nova hráti musel.

Hrál jsem „Othello fantasii“ od *Ernsta*; avšak hřmotný hláhol trub s obligátním vířením kottů by těmto žlutým ostrovanům byl zajisté větší radost způsobil, než naše chudobná hra na housle; neboť vyjma několik spřízněných rukou evropských nehnul se ani prstíček. Kus beze všeho znamení pochvaly jsem ukončil.

*) Rak. uský týž virtuos je Miska (Michal) Hauser, jenž roku 1822 v Prešpurku se narodiv, na radu Konr. Kreutzera houslím se učil, pak pod Böhmem v konservatoriu Vídenském na týž nástroj se zdokonalil. Vystoupil r. 1840 v Německu, r. 1848 odebral se na umělecké cesty a přibyl 1. ledna 1850 do Nového Yorku, odkud se pak do jižní Ameriky a Australie odebral. Jeho bratr S. Hauser vydal jeho cestopis v Lipsku roku 1859. Red.

Tak malého potlesku se mi ještě nikdy a nikde na celém světě nedostalo.

Nyní objevila se také královna, vedouc na ruce malého hochy, a jsouc doprovázena od svých dvořanek, jež bosonohé jako jejich paní, ve fantastické toaletě do sálu dreptily a zvědavě očekávaly, co se díti bude. První autorita hudební v Otahaiti jmenem Camieux, představený franc. vojenské kapely, znamenitý velikán, vystoupil nyní a přednesl kus na flétnu. Pravilo se, že to byla kavatina z opery „Ernani“ a snad by byl každý kus ten za ni měl, kdyby tělnatému umělci, kterému se namaháním již pot z čela ronil, větší část tónů nebylo selhalo a na neštěstí mnohý ani na světlo nevyšel. Tento umělec měl mimo to ještě ten originální nápad, že vystoupiv vladařově paní co nejuctivěji ruku polibil, co se mu však, ačkoliv to pro bosou královnu a její žluté dvorní dámy velká urážka byla, spíše odpustiti mohlo, nežli jeho hra na flétnu, která konce neměla. Pískalť navzdor všem znamením, jež jsem mu dával, aby už přestal, přece pořád dále. K svému úžasu viděl jsem, ana se zívající královna se svého místa zvedala; již spatřil jsem, kterak se samorostlé tyto dítky přírody, jejichžto sluch se tak kruté zkoušce podrobili musel, ze sálu ubírají. Všechny mé vábivé sliby, bych bosou mocnářku svou hrou roznítil, všechna naděje na řády, slávu, nesmrtelnost byly ty tam. O zpropadená hra na flétnu, ta mu neměla nikdy napadnouti! Královna Pomara opustila, aniž by byla mne uslyšela, sál, zapuzena tím nezbedným flétnistou.

Jakmile se zbouřená má mysl něco utišila a zpropadený Francouz pískati přestal, vystoupil jsem opět před obecenstvo. Všechnu svou sílu sebrav, hrál jsem tklivé milostné písně a Paganinovy čarodějnické variace, avšak nadarmo; žádné znamení záliby mne neodměnilo; žlutí ostrované zůstali zdřevnělí a nejevili žádného účastenství.

Tu jsem se odhodlal ve své zlé nesnázi, maje nevyhnutelné fiasko před očima, k velmi odvážlivému předsevzetí. Snad pomůže mámidlo, pomyslíl jsem si, a odtrhnuv zuřivě před očima čumícího obecenstva struny od houslí, hrál jsem toliko na G-struně „karneval benátský.“ To účinkovalo! Šepot velkého překvapení rozlehal se po celém sále a brzo byl jsem obstoupen od žlutých nadšenců přírody, kteří při každé passáži, zvláště ale při zvucích flageoletu do takého jásání se dali, jakého vzdělané obecenstvo pronést ani nedovede. Pořáde jsem jen hrál karneval, pořáde jsem improvisoval nové variace, a čím ztřeštěněji a podivněji tyto zněly, tím nadšeněji jásali moje bosí obdivovatelé, kteří dříve sál neopustili, až moje ruka zemdlená klesla a již déle šmytec vésti nemohla.

Po tomto koncertě byl každý v Tahaiti v nadšené rozčilenosti. Každý vypravoval o novém hudci, jenž po

moři sem připloul a na dřevě tak dobře jako pták pískati umí. Nejkrásnější ovoce a kytky mi posílají do hostince; když hraju, shromáždí se vždycky hejno obdivovatelů pod mými okny; když z domu vycházím, pozdravuje mne každý a přívětivě se každé mé žádosti vyhovuje — zkrátka jsem hrdinou Tahaitským. A všechny tyto divy způsobil jen „karneval.“ Věru, houslisté ani nevědí, jak mnoho mají co děkovati tomuto kusu, jehož divotvorný účinek často jako zpěv Syrén, nejchladnější obecenstvo roznítil a často mi sloužil, jak tehďáž, k spáse.

O registrování čili o oučelu a umění přiměřeného použití hlasů varhaních.

(Pokračování.)

Mají-li varhany jenom dle *cifer* doprovázeti, tehdy postačí, kdyby se pro místa s *piano* poznamenaná v hořejším stroji jeden 8stop. gedact aneb takového něco jako jemnozvučná fletna neb nějaký jiný jemnozvučný rejstřík volil; pro místa s *forte* poznamenaná nechť se vyvolí v hlavním manuálu 3- i 4stop. hlasy a jen tehďáž, když orchestr a zpěvní hlasy hojně obsazeny jsou, 8stop. principál. Byla by to zde hrubá ohyba, kdyby 4stop. oktáva k sesílení přibrána byla. Jsou-li instrumentální basy slabé, aneb jak se často stává, ani neobsazeny, ať se v pedálu vezme 16stop. subbas s jedním 8stop. krytým hlasem. An však instrumentální basy na pedál odkázány jsou, může se tedy také v takovémto pádu 16- a 8stop. violon aneb 8stop. oktávní bas použití, aneb všechny jeho 8- a 16stop. rejstříky*), s výminkou rourových strojů vytaženy býti. Ostatně není takového obsazení hudby kostelní, kde se instrumentální basy varhanami nahraditi musí, rádné, an i ten největší pedální virtuos často v stavu nebývá, pro contrabas určitá místa vyvésti; pročež se při větších varhanách, jenž v hlavním manuálu jeden neb dva 16stop. labiální hlasy mají, pedál zcela vynechává, a basso levou rukou hrává. Případne-li v běhu hudby nějaké solo, vystupují varhany samostatněji. I může se, aby solo dobrého výsledku mělo, k minulé vytaženým gedaktám nějaká gamba, neb nějaké 8stop. salicet připojiti. Není-li těchto dvou hlasů, ať se přibere nějaký krytý 8stop. hlas neb nějaký 8stop. kamzí roh (Gemshorn), neb nějaký 8stop. principál, tento by se však skrze svou sílu (zvláště má-li širokou mensuru) jen sám vzíti musil.

(Dokončení.)

O kostelní hudbě na venkově.

(Od Jizery. — Hudba ve Vamberku.)

(A. St.) *Od Jizery.* Vydal jsem se zase jednou za čas na pouť, abych skoumal jak se v naší krajině

kostelní hudba daří, o níž jsem již po dosti dráhnou dobu se nezmínil. Co jsem na této pouti našel, to Vám podávám v pořádku, v jakémž jsem to ve svou tobočku zanesl. Dne 18. srpna v den narozenin J. V. císaře slyšel jsem v *Mnichově Hradišti* mši od Černického, jejíž provedení značně na sobě ráz improvisace neslo, pročez o přísném posouzení řeč býti nemůže. V Graduale mi na mysli tanula část z Agatiny partie. Takové reminiscence přijdou mimo vůli, když známá themata slyšíme; mně to docela zvláště připadá, slyším-li zpěv zamilované dívky, a byfby to i modlitba byla, co mešní vkladek. Discantové hlasy, které tu zpívaly, měly patrně dobrý cvik; tenor se v celé mši valně ač bez prospěchu namáhal. — Dne 26. srpna přibyl jsem do *Bakovy*. Dávala se tu Kempterova mše do B s velikou pečlivostí. Nejpovedenější části byly fugální Benedictus, jenž beze všeho průvodu (i bez varhan) znamenitý měl účinek a Agnus. V Credo, které se jmenovaným částím u provedení nevyrovnalo, je druhý díl velmi efektní užitím piana, zvolněného tempa a dolních hlasových registrů. V Koželuhově Offertorium (vzhledem na charakter celé mše ne právě chvalitebná volba) bylo ku konci pozorovati, že violiny prima vista hrály. Zádoucnou je: 1) aby se praludování tak hřmotně (po celou mši plno) nedálo, že není rozeznat co a jak se hraje; 2) aby se responsoria správněji prováděla. Snad má bakovské záduší tolik jmění, aby se místo těch starých, křaplavých, každou harmonii rušících oltářních zvonků zakoupily nové. — Na *Klášteře* se dne 15. září dávala Kempterova mše do D. Nejkrásnějšími částmi této mše zdají se mně býti Kyrie a Agnus, mající ráz chorální, kterému upotřebené z větší části unisono velebnosti dodává. Obtíže u provedení v celku zdařilém jevíly se v závěrce „Sanctus,“ kdež jedna violina neudrževši se v tempu celý kvartett překotem ku konci strhla. Vloženy byly Führerovo Offertorium do A-moll s plnou harmonií a co Graduale Röderovo „Alma“ pro sopranovo solo s průvodem sextettu, jehož poslední část opětuje čtverhlasý sbor. Velmi dobré provedení této skladby výtečnou a v těchto listech již mnohdy jmenovanou zpěvkyní sl. Julií Měchurovou nechceme ani v pravém světle vylíčiti, poněvadž takové zpěvačky na venku jen meteory jsou, které nevšedními svými prostředky vše, co vedle nich a po nich se koná, zatemňují a posuzovatele nejlepší vůli navzdor k nestrannému uvážení méně šťastně provedených skladeb neschopným činí. — Dne 17. října se dávala v *Mn. Hradišti* Dobišova mše do D. Musíme vyznati, že tato mše náleží mezi nejkrásnější, které jsme vůbec slyšeli. Ladnou rozmanitostí, jaká snad u větší části kostelních skladeb ustupuje unavující jednotvárnosti, bychom za hlavní přednost její prohlásili. Zdá se, jakoby skladatel

byl více na průvod dbal nežli na vokální ačkoliv neúhonnou část; partie violínám udělená je zajisté rozkošná. Provedení bylo skoro veskrze zdařilé až na druhý díl Sanctus, kdežto umístěná fuga k precisnosti více zkoušek žádá a na Agnus v začátku, kdež se intonace vokalistů ne dosti čistá býti zdála. Vloženy byly Maškova hymna k sv. Augustinu co Graduale a Cherubiniho světoznámé, nepřekonané „Ave“ co Offertorium. U varhan byl tenkrát Českodubský učitel p. *Holuška*, jehož vládnutí nástrojem vzorným nazvati můžeme; zajisté by svou výtečnost ještě skvěleji byl osvědčil, kdyby stroj sám překážkou mu nebyl býval. Nemůžeme zamlčeti velikou vadu, jež prospěšnějšímu pěstování kostelní hudby v cestě stojí. Kůr zdejšího hlavního chrámu nemá prázdné nástroje, jež by svými zváty mohl. Hudebníci, kteří vždy pouze z ochoty na kůru hrávají, mívají svoje vlastní v dosti chatrném stavu se nacházející nástroje, které jim i mimo kostel při tanci atd. sloužiti musí. Na chatrném nástroji však ani mistr dobře hráti nedovede. Zůstanou-li věci v tomto ohledu jak jsou, tak se vzdor nejlepší vůli p. ředitele kůru a veškerých hudebníků nikdy řádné, ducha k pravé pobožnosti rozněující hudby nedočkáme; pročez těm, jimž na tom záleží a kteří na to dbáti mají ve jménu vznešené věci samé, na srdce kladu, aby se co nejdříve řádné nástroje buď ze záduší, buď z obecního jmění zakoupily. Prozatím alespoň je nejméně asi dvou houslí, dvou cornů, jednoho klarinetu nad míru nutná potřeba; ostatek by se zase za čas zakoupiti mohl. Dobrá kostelní hudba není pouze hudebníkům a místnímu kněžstvu, anobř celé obci ke cti, pročez žádáme, aby se k našemu návrhu slušný ohled vzal. Rádi uvidíme, zdali jsme hluchým nekázali. — V *Bosni* se dle doslechu hudba dosti dobře daří; snad se mi vyskytne příležitost, položit ji na kritický skřípec. — Také *Mohelnický* p. učitel dává prý někdy figuralní mše: kdo a na čem tam hrají, je mi nepovědomo.

Z Vamberka. Hudební zpráva z Vamberka? budete se ptáti. Ano chci psáti o nynější hudebnosti nebo vlastně nehudebnosti Vamberka, téhož Vamberka, kde se 11. máje 1791 narodil vysoce nadaný klient sv. Cecilie, později dvorský varhaník ve Vídni J. H. Voříšek. A jaký jest stav hudebnictví v tomto městě? Odpověď na tuto otázku je stejně smutná jako stručná: bídný, velmi bídný! Račím krokem kráčí u nás hudba i zpěv jmenovitě asi od pěti let, zrovna v době, kde se po celých Čechách k tomu hledí, aby se chrámová hudba pro účel, jenž jí vyměřen jest, zdokonalovala, kde se ve mnohém ohledu užitečné zpěvácké spolky četně zakládají. Řikává se, za málo peněz málo muziky; mohli bychom naopak soudit, za mnoho peněz mnoho muziky. Avšak my Čechové vydáváme na hudbu mimo peníze ještě dražší poklady. Mnoho-li drahého

času vynakládá naše mládež na vyučení se trochu muziky, jsouc k tomu v národních školách téměř nucena, kteréžto umění v pozdějších letech z největší částky zhoľa na zmar přichází, poněvadž tomu zaměstnání a jiné okolnosti jinak nedovolují. Mnoholi lidí, kteří by v živnostech užitečnými býti mohli, pokazí ohyzdným šumařením tělesně i duševně sebe i často svoji rodinu. Nejsem dokonce nepřitelem hudby, a uvádím nadřečené jen abych dokázal, že na hudbu mnoho obětujeme a že tudíž oprávněni jsme, za tolik nákladu něco slušného očekávat. A čeho jsme se dočkali u nás? Chrámová hudba ve Vamberce tu čarovnou vlastnost do sebe má, že přítomní hrozným „skřípením zubů“ ze stánku Božího do pekla přenešení býti se domnívají. Ovšem máme zde potěšení viděti neobyčejnou „bravuru“, jež až v tělocvik přechází; slyšel jsem však od jiného, jež hudbu toliko pro své vyrazení provozuje, a jehož slovu rád víry příkládám, že on toliko za zády vyhraje, co tento rytíř s celým svým šermířstvím. Na naši hudbu v ochotnickém divadle ouzko jest člověku si pomyslit; vrzání toto bývá tak nesnesitelné, že lidé hudebnického sluchu k vůli němu divadlo navštěvovati nechť! Na koho zde vina padá, snadno jest se domyslit, když řeknu, že jsme zde při těchže silách před šesti lety slušnou hudbu slýchávali. Jak zcela jinak to vypadá v Kostelci nad Orlicí, nebo i ve vsi Bílém Újezdě, kde učitel hudebnické i zpěvacké akademie obstarává! Doufejmež, že i u nás příčina úpadku hudby časem svým se odstraní, byť se proti tomu všecken zlozvuk světa se svými piklemi na odpor stavěl. Cmp.

Z Petrohradu.

(Počasí. — Nové operní divadlo. — Opera „Život za Cara“. — Kravcov. — Ruský hud. spolek. — V. Červený. — Strauss. — Wieniawski. — Kaťsky. — Nové ruské opery. — Zaniknutí Věstníku. — Martynov.)

Podzimek teprv včera přivítal k nám, a podivno, jak dlouho letos krásné počasí zde na 60. stupni severní šířky trvalo — od dubna do konce září — neslýchaná věc! Kdežto jsem se mezi tím, jak jsem sám zkusil, za hranicí u Vás zimou třásl ustavičným deštěm i větrem! Dnes poprvé lehký mráz časně ráno uhodil; jak ale pozorovat, bude opět hezký a teplý den. S podzimkem se přiblížil i čas *divadelních her, koncertů*, všelikého jiného zaměstnání umělcův, jakožto: *vyučování žáků*, domácí (komorní) večerní zábavy. Nejdůležitější novinka, jež nás očekává v nejbližší době, jest *otevření nového Marijinského divadla* (bílého cirku) pro ruskou *operu*. Popsání nové budovy nepřináležím; ale mohu říci, že to nyní bude zde největší divadlo. Vnitřní ozdoba jest jak se dá soudit pro Petro-

hradčany, tuze rozkošná. Otevře se operou „Жизнь за царя“ (Život za Cara od *Glinky*), která nyní vyšla tiskem úplně pro 2 a pro 4 ruce i v soupise pro *zpěv i piano*. K opeře přidělaný jsou nové veskrz deko-koracie. Rád bych již viděl posledního aktu dekoracii, představující Moskvu v čas carské slavnosti s jejím četným lidstvem hemžícím se na prostore před dvorcem, by jásal radostí při zvukách hymny: „Славься, славься русский царь“ a při znění všech (!) Moskovských zvonů a zvonků. Dlužno se vyznati, že si nepřestavuju větší efekt v tomto způsobu. Debutovat bude v opeře „*Othello*“ nový tenorista p. *Kravcov*. *Kravcov* se narodil zde a chtěl se oddat studiím lékařským, náklonnosti však hudební nemohá odolat, pustil se na pole, na kterém mnohý již zklamal se. Cestoval do Italie, kdež u Merkandante-a bral hodiny; vystoupiv pak v několika městech vlaských, odplul do Paříže, kde jej vloni i slyšel direktor zdejších divadel gen. *Saburov*, i pozval jej do Petrohradu. O hlase jeho ještě se nedá jistě mluvit, neb jsem jej slyšel jen v probě — nalezl jsem však dost rozvitou koloraturu a intonuje čistě. — Další uvidíme. — Třetí hudebnická novina je koncertní saisona ruského hudebního spolku. Koncerty načnou se v začátku října. Díky oblíbenosti *Rubinstaina* u velkněžny Eleny Pavlovny, díky vlivu jejímu u nejvyšších osob a díky za to nejvyš. dvoru. Spolek tento prospívá všechněm stranám. Jak to? kasa zapravuje výlohy, obecnstvo se i baví i zkušenosti nabývá, hudebníci (tak-měř veskrz cizinci Němci) dobývají si routiny, dirigent se učí dirigovat, zvláště ale velký zřetel se obracuje na přípravu většího a dokonalého zpěvackého sboru diletantského. Spolek není ruský však ale ruský, což není jedno; tenť by značil jenom ruskou národnost a tento zahrnuje v sobě každého ruského podaného. Při tom mi padá na mysl ta okolnost, že se nijak nepodává ruka k pomoci hudebníkům, vystoupivším z plukovních sborů; a nelze myslit, žeby v četných ruských plucích nebylo ani jednoho výborného hudebníka! Já sám sloužil v pluku a sám mohu něco posoudit. Já našel, že Rusi jsou tuze schopni v hudbě, zároveň jsem ale našel, že vychování jejich v hudbě se děje tuze nelidským způsobem, zvláště cizími kapelníky; sami ale tito požadují, by se nakládalo s nimi ze strany plukovních komandérů zdvořile neřku-li něžně — aneb hned mají slova „*barbarství*“ na jazyku. Tato příčina mne tak pohnula vystoupit z podobných poměrů, nemohá rovnosilně brojit proti hejnů dravců — kollegů. Z dob Jarošových mnoho uplynulo času — a přec jméno českého kapelníka má nějakou vážnost u Rusů! Ukáži zde jen na příklad na článek v Ruském Invalidě, pro který mne zdejší *mocní a silní* (kapelníci kollegové) zaházeli blátem, až mne ani nebylo vidět! Pravda, člá-

nek byl psán k pochvale *našeho Červeného*; kdož ale neuzná zásluhy tohoto muže?

Strauss dohrává v Pavlovsku, a napřesrok bude zase hrávat. Škandál Pavlovský nestojí za to, bych se o něm více než zmínil. Ruský hudební spolek angažoval zpěvkyni Nissen-Salomanovou co učitelkyni ženského a Dančana Dütsche co učitele mužského zpěvu i ředitele rozpěvek (korrepetitora). Salomon vyučuje v harmonii. — *Wieniawski* přijel i s chotí svou. — Apoll. *Katski* ujel do Varšavy, kde brzo již jak povídají načne novou činnost svou co správce hudebního *institutu*. — Vlaská opera sestává z většího dílu z těch samých osob, jako v proším roku. — Připravují se nové ruské opery: *Kavkazký plenník* (Kyje), Kpoatka (Dütsche), *Natasa* (Villebois-a). Tiskem vyšla a vloni bez slávy zmizela opera baróna Fitinghofa *Mazepa*; a ještě neprovedená opera Kpoatka. — Zaniknul týdenník hudební *Вѣстникъ* netečností redaktora Rappaporta, a bude vycházet nový časopis pro umění „Искысво“ hlavní péčí pp. *Pisemského* a *A. Sěreva*. — Umřel komik *Martynov*; pohřeb byl tuze slavný ba i s obligatním škandalem zdejších studentů, co bylo tuze na ujmu slavnosti.

Hynek Vojáček.

Gluck a Mozart.

Dva obrazy ze života, podává *Karel Adámek*.

(Dokončení.)

„V brzce, má drahá, na loži smrtelném,“ odpověděl temně Mozart. Klepání na dvěře přerušilo další rozmluvu. Do komnaty vstoupil přívětivý Haydn, doprovázen as dvadacetiletým jinochem. Jinoch tento podobal se stělesněné veliké vidině. Přišerným leskem oko jeho plálo, vysoké čelo ochmůřovaly dlouhé vlasy, a mladistvé tahy časná přimost zastřela rouškou temna. Libý úsměv přelétl líce Mozartovy.

„Přec jest nebe milostivo. Ještě před smrtí mi jest setkatí se na pouti tímto údolím s mým drahým přítelem a se zřídlem velkých mých nadějí,“ pravil radostně Mozart, potřásaje rukou Haydnovou a tiskna ruku mladistvého *Ludvíka van Beethovena*.

„Tak mluví náš velký bratr?“ tázal se nedůvěrně Haydn.

„Mozarte, uvykl jsem na vašich lících vždy viděti a čísti rozmar hudby vaší, dnes jste mi nepovědom.“

„Umíráme-li, pozbýváme známky života,“ odvětil temně Mozart.

„Což umíráte? Pozbyl jste smyslů aneb se mnou chcete žertovati?“

„Ani jedno ani druhé. Doufám, že kdo jest otráven, může také na smrt pomýšleti.“

„Kdyby jste zanechal takových vrtochů a pomysli na vavřín, jenž téměř vaše zdobí, a jemuž se nechce do hrobu. Pomyslete na lid, kterýž vás ctí a miluje, pomyslete na drahou svou choť a na nás, své přátele a všecky ušetřte takovými vrtochy. A což by řekli Čechové, kdyby uslyšeli, že jim Mozart vlastní?“ mluvil Haydn.

„Jsem přesvědčen, že budou smutněti, neboť mne milovali jako já je miloval. Avšak zanechaje jim díla svá, zanechal jsem jim věčnou památku.“

„Kdož by mohl o vaší nesmrtelnosti pochybovati. Ustaňte a nabyfťe myslí, aby jste dokonal co jste započal,“

„To bohdá dokonám! Requiem mé se blíží ku konci a ním skončí život můj!“

„Tak rozkvašeného jsem vás neviděl nikdy. Budme však nyní veseli, dokud i nám štěstí přeje. Ludvík pln blahosti a radosti se k vám se mnou ubírá, aby vás i zprávou svou potěšil, a hle, místo veselého jarého Mozarta nalezáme nevrleho hypochondra. Ludvík jest šťasten dnes, nekazte svému miláčkovi štěstí. Dnes dostal přípis od knížete Karla Lichnovského a v něm pojištění jistého ročitého platu, aby mohl samostatně živ býti. Neradujete se ze štěstí svého miláčka? O já to poznávám, že srdce vaše hnuto radostí. Ludvíku, zahrajte nám ouverturu ku kouzelné flétně, kteráž tak mocně povždy obecenstvem hýbe. Rád uhlídám, zdali také mistrem, tvůrcem svým pohné.“

„Blažení ti, kteří doufati mohou v budoucnost!“ pravil temně Mozart, když Beethoven počal hráti. „Přestaňte, nehrejte!“ zvolal po chvílce. „Vidím před sebou šibala Šikanedra, musím se zlobiti. Hrejte Don Juana, abych se rozpoměl na doby svého štěstí, snad nimi pokřeji.“ Beethoven hrál a Mozartův obličej se povyjasnil; oko k nebi zdvihna, zaníceně pravil:

„Nepřeji si nebe, přeji si neodvislý život v Čechách.“

Bylo to 5. prosince 1791 v noci. Mozart ležel na loži a podle něho seděla ubledlá jeho choť. Byl více mrtvole než žijícímu podobon. Otevřel oči a rozhledna se po komnatě pološeptem pravil:

„Zahrej mi sbor kněží z flétny kouzelné.“ Mlčky vstala choť a ve chvílce zaznívaly velebné zvuky sboru komnatou. Mír a poklid se rozhostil po lících Mozartových. A když dohrála, pravil:

„Dej mi na postel klavír, ať na posled vyloudím strunám zvuk.“ Zvedl se v posteli a usedna, započal hráti dokončené requiem; nedohrál, sklesl a zašeptal: „Pravil jsem, že to bude má práce poslední, že piši toto requiem sám sobě!“ Vzdychl a velký duch nedostíženého mistra se vzněsl k obloze, ku vlasti duchů všech.

FEUILLETON.

Z Prahy.

Stavovské divadlo. Opera naše nemá do sebe mnoho rozmanitosti; neboť ustavičně slyšíme tytéž opery. Tak dávala se dne 12. t. m. „Němá z Portici,“ dne 14. zlomky z opery „Jan Pařížský“ a z „Don Juana“ a dne 16. t. m. opera „Prorok.“ O provedení těchto oper netřeba mluvit, anto se ustavičně opakují. Byl by jednou čas, aby p. ředitel Thomé buď nějaké starší opery z n o v a nastudovati dal; aneb n o v ý m o p e r á m volný přístup na jeviště propůjčil. Jak zajímavé by n. př. pro obecnost bylo, kdyby se překrásná opera „Hálka“ od St. M o n i u s z k i provedení dočkala. Kéžby naše slova ohlasu našla? Zajisté by p. ředitel Thomé i materiálně při tom získal!

— Horlivý a činný ředitel vojenské hudby pan J. P a v l i š věnoval sboru ostrostřeleckému k pětistileté památce krásný slavnostní pochod, jež kapella p. Karla K o m s a k a výborně provedla. Pochod tento vyniká jarým rytmem, živostí a líbezností nápěvu.

— Naše krajanka, paní Jenny L u t z e r o v á, slavná druhdy zpěvačka, jež se za dvorního raddu F. Dingelstedta provdala, vyhrála tyto dni ze státní loterie 73.000 zl. r. čís., jež si prodlévají v Praze u bankéře p. Grunda vyzdvihla.

— V neděli dne 14. t. m., na den to umrtí Fr. B r i x i h o, dávala se v chrámě u sv. Jakuba mistrovská mše E-dur od B r i x i h o, kteráž vedením p. F. P r o š k a velmi správně provedena byla. Kéžby toto znamenité dílo ve všech chrámech naší vlasti se ozývalo. Lze je dostati v opisu u redakci těchto listů.

— Činná redakce „Humoristických listů“ vydala právě premii k III. ročníku dotčených listů, sestávající z krásného a velmi zdařilého obrazu pod jménem „Oslava vlasti českých.“ Jest to názorný obraz českých výtečníků ze všech vrstev a časů národa, tak že snadno na stručný nástin historie české poslouží. Jest za obraze mapka zemí českoslovanských a kol ní velké dvě postavy, Libuše to a Z á b o j e; s vrchu v úzdobných rámcích jsou zdařilé podobizny Přemysla Otakara II., Karla IV. a Jiríka Poděbradského, po stranách výborné podobizny Josefa Jungmanna a Karla Skrety, a pod nimi podobizny Veleslaviny, T. Štítného a Am. Komenského. Kolem králů českých pak v květných polích napsána jsou jména „náčelníkův lidu,“ umělců českých, starších spisovatelů a učenců a konečně novějších spisovatelů. Cena obrazu jest 2 zl. 50 kr. r. č. K tomuto obrazu přidána jest krásná a úhledná knížka, obsahující životopisy všech na obrazu vytknutých náčelníkův lidu, učenců a umělců českých. Odporučíme co nejvřeleji P. T. členému obecnostvu obraz tento i s „Hum. listy.“

— Mezi kandidáty ucházející se o uprázdněná místa na zdejší škole varhanické, vřadili jsme též výtečného skladatele pana Zik. K o l e š o v s k é h o. Byloť nám to ovšem podivné a nepochopitelné, žeby p. Z. K o l e š o v s k ý, jež se před nedávnem čestnějšího a výnosnějšího úřadu vzdal, o místo na dotčené škole se ucházeti mohl; avšak

následující vlastnoruční list slovutného pěvce pana J. L. L u k e s e, jež jsme od něho dne 7. srpna obdrželi, poučil nás o věci té jinak. List zní takto:

Milý příteli!

Tyto dni byl jsem u ředitele varhanické školy pana Jos. K r e j č í h o, jemuž jsem vysvědčení p. A. H n i l i č k y odevzdal. Při této příležitosti dozvěděl jsem se od p. ředitele, že se též Z. K o l e š o v s k ý o místo na škole varhanické uchází, z čehož soudím, že, bude-li p. K o l e š o v s k ý přijat, p. H n i l i č k a místo páně F ö r s t e r o v o obdrží.

Byli by to řádní učitelové a sloužili by zajisté ke cti škole varhanické.

Váš upřímný

Jan Louis Lukes.

V Praze, dne 6. srpna 1860.

Na základě tohoto psaní přivtělili jsme jmeno p. Z. K o l e š o v s k é h o k oněm v minulém čísle jmenovaným kandidátům, majíce za to, že p. Jos. K r e j č í, jež v bezprostředním spojení s výborem jednoty k zvelebení hudby stojí, jména kandidátů dobře ví a ničehož nepronese, co by se s pravdou nesrovnávalo. Avšak tyto dni obdrželi jsme následující vyjádření pana K o l e š o v s k é h o, v němž tato událost v cela jiném světle se objevuje. Vyjádření zní takto:

V y j á d ř e n í.

V Daliboru od 10. t. m. číslo 29 jsem u příležitosti, kdež se o obsazení učitelských míst na zdejší varhanické škole mluví, mezi kandidaty o dotčená místa se ucházející vřaděn. Osvědčuji tímto, že mi nikdy do mysli nepadlo, bych se o podobné místo ucházel; avšak tolik pravdivého je na té věci, že pan Jos. K r e j č í, ředitel varhanické školy mne potkav mi sdělil, že učitelské místo po panu Leop. Z v o n a ř i uprázdněno jest a mi návrh činil, bych je přijmul. Jelikož mi ale tento návrh nižádným způsobem vhod býti nemohl, dával jsem panu J. K r e j č í m u tak neurčité a vyhýbací odpovědi, že jsem úplně věřiti mohl, že mně p. K r e j č í patrně porozumí. Též jsem mu slib učinil, že to, co mi sdělil, zatajím. Držel jsem počestně své slovo! Jelikož ale tento předmět nepochopitelným způsobem docela zkroucen do veřejnosti se dostal, žádám pana K r e j č í h o přátelsky, by v zájmu pravdy tento můj výrok ztvrdil.

Nuže tedy, když o věci té toliko p. K o l e š o v s k ý a p. K r e j č í věděli, jak se mohla docela zkroucená do veřejnosti dostati? Odpověď na tuto otázku podává nám páně L u k e s ů v list a z celé události vysvitá, že p. K r e j č í pravdu na velmi lehkou váhu bral.

Právě se dočítáme v Morgenpostu (čís. 289 od 19. října) nepodstatné odpovědi jistého členu výboru jednoty k zvelebení kostelní hudby na náš článek, týkající se obsazení míst na škole varhanické. Co o této odpovědi obecnostvo souditi má, svědčí již to, že týž pán odpověď s v ý m j m e n e m nezaručil; nýbrž se jen „člen výboru“ pod článek svůj podepsal. Tento o blahobyt varhanické školy pečující pán praví, že prý výbor pro slavnostné v září odbývané shromáždění kněží a pro nepřítomnost některých členů sezení držeti nemohl. (Odp.) Nuže tedy, proč se výbor v polovici měsíce srpnu nesešel? Zajisté nejapná to výmluva. Že pro nepřítomnost některých členů výbor sezení míti nemohl, to nám podává patrného důkazu, jak velice sl. výboru na obsazení záleželo. Moudrý tento člen výboru šlape si příliš na rozum! Dále praví týž pán, že prý dle paragrafu 12. a 7. stanov slavný výbor konkurs vypsatí nemusí. (Odp.) Nuže proč vypsal sl. v ý b o r

konkurs na ředitelské místo? Což je učitel na varhanické škole méně důležitou osobou? Proč se zde dělala výmínka? Odpovězte velemoudrý člene výboru! Napotom dí tento Cicero pro domo sua, že prý, anto již čas nastávajícího školního běhu doléhal, učitele zvoliti, výbor p. Pruchu za provisorního učitele zvolil. (Odp.) To je tedy ta výmluva, proč se důkladnější učitel nezvolil! Bravo, toť krásný, logický nesmysl! Proč nezvolil za učitele tedy výbor p. Al. Hniličku, výlečného varhaníka a skladatele, jenž už před 10 lety pod ředitelem K. Pitschem se skvělým výsledkem varhanickou školu absolvoval? Či nezná snad slavný výbor jméno a vědomosti p. Hniličky? Nuže, necht si slavný výbor v Čechách přečte o nich v lexikonu od Schladebacha v Německu (Drážďanech) vyšlém! A tento člen výboru vytýká nám, že jsme skutečnost o obsazení varhanické školy buď zpotvořili, neb že stanovy a poměry jednoty neznáme. (Odp.) Nazývá se pravda u nejmenovaného člena z potvořením? Že jsme p. Müllera a p. Kolečovského mezi kompetenty vřadili, není naší viny. Příčinou toho je p. Lukesovo psaní, jakož i nám od p. Müllera samého sdělený výrok. A konečně ptáme se Vás nejmenovaný pane, co jsme nepravdivého o obsazení míst řekli. Zajisté ničehož. Naše vřelé přání jest, by varhanická škola vždy více a více zkvétala a vlasti naší ke cti sloužila. Heslem nám vždy budou při zastávání pravdy Kolárova slova:

Pravda nezdá ustoupiti zlobě,
Kdo jí laje, ten jí zastává;
Ke cti jsou jí slova rouhavá,
Blud a šalba hlupců ku ozdobě. Red.

Z Klatov. (Dokonč.) Avšak pravý den slávy měl teprv nastati dne 25. září, na kterýžto den byla určena slavnost ku zachování památky zvěčnělého našeho a velesloužilého spisovatele J. Franty Šumavského v Polence, malé vesničky blíž Polína as 2 hodiny od Klatov vzdálené, kde se 27. listopadu 1796 byl zrodil. Bylo k očekávání, že účastenství bude ze všech stran veliké, a zajisté ukázala naše krajina, jak miluje svou vlast, jak vysoko cení zásluhy velikých svých mužův. Sešlo se as 5—6000 lidu ze všech končin okolí našeho z blízka i z daleka; ze všech tváří zářila se rozkoš a sváteční jakýs pocit. O 9. hodině přibyli Klatovští s hudbou a zpěvem do Polína, jsouce již před Políní Polínskými a Domažlickými slavně přivítáni. Slavnost započala v Políní zádušnou mší, při kteréž zpěvácký sbor krásnou truchlomoší od Horáka pro mužské hlasy velmi zdařile přednesl; jest to v skutku ušlechtilá, co do melodického i harmonického ústrojí výtečná, ano nad vše podobné vynikající skladba, a bylo by k přání, aby všude, kde je zpěváckých sil, byla rozšířená. Před zád. mší obrátil se duchovní správce Polínský p. farář Livora dojmavou řečí k lidu, podáváje v stručnosti život a zásluhy Šumavského a význam uspořádané slavnosti. Po mši táhl celý dav shromážděného lidu nepřehledný ku Polence, as 1/4 hod. vzdálené, kde náš Franta v malé chýšce poprvé světla užíval. Zdaleka nás již vítal z chýše vlající praporek a hlučný buchot střelby z moždířů. Jaký to byl nevýslovně dojmavý okamžik, když jsme se zastavili u jednoduché

chýše, ozdobené zelením a prápory, která se přec každému v duši jako palác skvěla. Tu vystoupil vel. p. farář Dolanský, p. Matušovský, co výtečný řečník v celé krajině chvalně znám; jaký účinek řeč p. Matušovského působila, jest péro naše příliš slabé vypsati, přáli jsme sobě jen, aby ta plamenná slova slyšel celý národ, by jim v svém srdci památní místo zasvětil; tu nestál zajisté nikdo, kdo by byl nebyl povznesen, a konečnými slovy: „Sláva Šumavskému! sláva národu českému!“ zahřmělo tisíce a tisíce hlasů třikráte hlučné „Sláva,“ a les i háj nám ještě v ozvěně odpovídaly. Mezi tím se odhalila památní deska mramorová, kteroužto zde Klatovští studující k uchování stálé památky Šumavského zasaditi dali, a byl to svatý okamžik, kde všechny zraky lpěly nepohnutě jako u vroucné modlitbě na památní desce a duše v nevýslovné rozkoši se nořila. Na to vystoupil p. Andrlík, učitel na gymnasiu Klatovském, a přednášel rozníceným a dojmavým citem proslov od J. Jahna, neminoucí se mocného účinku, a opět se posledními jeho slovy rozzvučel ten nepřehledný dav, a jako z jedné duše, z jedných úst se po krajině rozléhalo „ať žije národ!“ Ukončil pak studující p. Baumgartner přednesem básně, od p. G. S. složené a myšlénkou i nejvroucnějším citem vynikající, která se na památku tohoto slavného dne mezi lid rozdávala. Jednotlivé oddíly slavnosti vyplňovaly přednesy zpěváckého a střeleckého hudebnického sboru Klatovského. Po slavnosti se táhlo zase zpět do Políně kde se slavný tento den hostinou a tancem vesele ukončil. Nemohu opominouti, zmíniti se o srdečném účastenství, jakéž Chudenický p. hrabě Jaroslav z Černínů při celé slavnosti na jevo dával, o rázném vlastenectví, jakým pp. hosté z Domažlic vynikali a o obětavosti rolníků z obce Vostřetické, Čvercovské, Dolanské a Polenské, které potřebné povozy ochotně propůjčily. Jsem přesvědčen, že památný tento den v dějinách naší krajiny zůstane důležitou událostí a u každého, kdo podílu bral, radostnou upomínkou a novým podnětem k utvrzení a ustálení-se v lásce k vlasti a národu. Konečně zasluhuje vděčného upomenutí celý výbor za obezřelé a chvalné vedení, zvláště ale p. Ludevít Procházka co předseda výboru za uspořádání a provedení nezapomenutelné nám slavnosti. Jak se doslycháme, chce ještě výbor hrob Šumavského v Praze zakoupit a náhrobek mu postavit. Zajisté že se vlastnilův hojnost nalezne, kteří milerádi přispějí. Sláva tomu podniknutí! sláva krajině naší Šumavské, čítající tak zdárných vlasti synův!

—t.

—b— **Z Kutné Hory.** (Zpěvácký spolek,) Pro dopisovatele jestiť to nejtrapnější, když se mu k dopisu látky nedostává. Vy chcete látky o hudbě, o hudebních produkcích a o hudebnících, a o tom od nás věru málo psáti možno. Měli jsme zde ovšem krásné naděje, že i v oboru hudebním čilý život nám vykvete, jelikož zaražením zpěváckého spolku k tomu se přispívati mělo; ale naděje ta nás brzo sklámala, jelikož ze strany představenstva o spolek ten málo pečováno, a spolek zpěvácký stal se nehodnými intrikami podnoží spolku jiného, čímž se stalo, že činí údové odpadávali, až spolek sám takřka pod nulu klesl a v krásné činnosti započaté působiti přestal; to aspoň pozorovati z toho, že od minulé zimy ani té nejmenší známky živobyetí nepodává. A jak krásně by zde působiti mohl! Doufali jsme, že

snad z naší mládeže při realní škole statný zpěvácký sbor povstane, jelikož sl. rada městská při ní zvláštního učitele zpěvu kreirovala; však ani tu nijakého života posud pozorovati nelze, a kdo nestranně a bedlivě zpěv školní mládeže pozoruje, ten sotva bude tomu moci přisvědčiti, žeby zde někoho stávalo, kdoby chrámový zpěv vedl a řídil, o nějakém zvláštním solovém zpěvu vycvičených zpěváků však ani zmínka. O kostelní hudbě později.

U sv. Matěje blíž Prahy. (Hudební produkce.) V neděli dne 14. t. m. měli jsme tu hudební produkci, o kteréž se právě proto zmiňuji, jelikož program veskrz výtvořily českých skladatelův a básníkův obsahoval. České skladby což to divného? Nemuselo by to ovšem v Čechách nic být divného, kdyby každý, hrd jsa na své praotce o národnost svou, o ni více pečoval a své zděděné řeči si vážil. Než dosti o tom! Produkce otevřena byla krásným proslovem od Karla Sabiny, ježž Fr. Koubek rázně přednášel. Na to slyšeli jsme čtvero zpěvy „Sladce ten zpěv“ od Wiesnera — „Valčík“ od Fr. Vogla — „Při drani“ od Václ. Horáka, ježž pánové K. a A. Strebl, M. Bauš a Fr. Koubek správně a s přiměřeným výrazem zpívali. Dále přednášel p. Fr. Koubek píseň při pivě „Bětulinku“ od Jos. Nesvadby, „Závadu o slovíčko“, „Nikoliv“ od V. Zavrátala s nelíčeným citem a došel pochvaly; neméně líbil se pan M. Bauš, ježž píseň „Srdce ztracené“ od Fr. Pivody s ušlechtilým rozmarem zpíval a p. K. Strebl, kterýž se Škroupovou „Kde domov můj“ zábavu tuto s chvalným výsledkem ukončil. Mezery mezi zpěvem vyplněny byly českými deklamacemi. Slečna L. Šťastná přednášela dvě deklamace od F. Rubše a sl. M. Šťastná deklamovala dvě básně od Tyla a Rubše výtečně. Obě rozveselily obecenstvo svým rozmarným přednesem a byly hlučným potleskem odměněny. Ku konci přednášel p. J. Šedivý deklamovánku od Burgersteina a deklamatorní quodlibet, a přispěl s úspěchem značně k panující veselosti. Chvalnou zmínku zastuhuje posléze pan Fr. Horák, žák konservatoria, ježž tuto zábavu uspořádal.

(—a) **Ze Sedlce.** (Koncert) Dne 13. t. m. koncertoval zde houslista p. Jan Wittek, žák Pražského konservatoria. Je to věru smutné, že p. Vitek počestné své české jméno ani správně se psáti nenaučil*) a že našemu českému městu koncert svůj německým programem ohlásil. Rádi bychom věděli, co by as pan Vitek z koncertu byl vyléžil, kdyby na jeho německé pozvání toliko pouzí Němci byli přišli. Pan Vitek hrál svou melancholii, koncertní polku a své potpourri na sloyanské nápěvy a pak několik skladeb pro housle a nově vynalezený stranní nástroj „Filomela“, při kterýchžto kusech jej jeho choť na harfu doprovázela. Provedení bylo slušné.

*) Nečivte se tomu; vždyť se v konservatoriu Pražském čestně nevyučuje. Důležitější než materština zdá se konservatoriu frančina a italeina, kteréžto předměty dva učitelové tam přednášejí, a přec víme s jistotou, že v Italii a Francii sotva dva konservatoristé výživu našli. Red.

Lipsko. V noci od 24. na 25. září zemřel tu německý skladatel čtvero zpěvů a sborů, Karel F. Zöllner, ježž k rozšíření mužských kvartetů svými kompozicemi velice přispěl. Veselý, společenský a povzbuzující rozmar a dobrosrdečnost jakož i hudební obratnost a originalní tahy, ježž se v jeho skladbách jeví, byly pákou, že došly všude všeobecné obliby. K. Zöllner nar. 17. března 1800 v Mittelhausu (Výmarsko), studoval r. 1814 na škole sv. Tomáše v Lipsku, kde se pod Schichtovým návodem jeho talent rozvinul. R. 1820 obdržel Zöllner učitelské místo pro zpěv v Lipsku, kdež také co soukromý učitel a varhaník účinkoval.

Mnichov. Dvorní kapelník, pan Lachner, našel Haydnovo oratorium „Návrat mladého Tobiáše“, které prý se při požáru zámku Esterhazy-ova v Eisenstadtu ztratilo. Lachner hodlá, je co nejdříve provozovati.

Neapol. V divadle „del Fondo“ dávala se nová opera „Il foletto di Grisi“ (Prisera Grisiina) od Petrelly. První akt propadl byv vypískán. Sotva však počal úvodní sbor druhého dějství, nastal nesmírný potlesk. Skladatel stoje za kulisami mnul si vesele ruce a byl už zpupný nad výsledkem, ježž od čísla k číslu vzrůstal. Posléze však přišel tajnostem tohoto entusiasmů na stopu; neplatilo totiž nadšení jeho skladbě, nýbrž Garibaldi, ježž při započeti druhého dějství do divadla vstoupil.

Paříž. Slavný zpěvák Mario je pro příští sezonu zde s 90.000 franků engažován.

Petrohrad. Italská opera započala jest operou „Prorokem“, v níž Tamberlik co „Prorok“ se skvělým úspěchem vystoupil.

Spaa. Před nedávnem slavilo se tu zasvěcení nového chodníku „Promenade Meyerbeer.“ Návrh k takovému názvu byl od slavného čellisty Servais pronešen a od městské rady přijat.

Varšava. Kazimír Lada, výborný houslista, bývalý žák konservatoria pařížského a posluchač přednášek o literatuře a filosofii Quineta, Mickiewieze a Micheleta v koleji francouzské, napsal přehled dějin umění hudebního od dob nejstarších, až na časy nynější. Dílo to vyšlo již tiskem ve Varšavě.

(C. V.) **Vídeň.** Prodlévaje v sídelním městě, našel jsem tu výtečného továrníka pian, rodilého Čecha, p. Jos. Zastoupila, jehožto piana všestranného uznání zasluhují. Ton jeho pian je krásný, líbezný a zvonkovitý; každý dílek jakož i celý ústroj je výtečně zhotoven. Jelikož i ceny pian velmi levné jsou, kochám se nadějí, že naši krajané hojnými zakázkami ho poctí. Kapelník Suppé složil operetku „Pensionát“, kteráž se co nevidět v divadle „An der Wien“ provozovati bude. Offenbachova operetka „Čin—Čin“ dochází tu veliké obliby.

L i s t á r n a.

Panu K. ve Vídni. Díky! Pan Med. v Sibiní. Mám Vám dát opsat tu ouverturu? Pan J. Zás. v K. H. Vaše básně vyjde.